

C-71/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. február 4.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sofiyski gradski sad (Bulgária)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. február 4.

Keresett személy:

KT

Ügyészség:

Sofiyska gradska prokuratura

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás az Európai Unió, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság között létrejött, az Európai Unió tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról szóló megállapodás alapján kibocsátott elfogatóparancs végrehajtására irányuló kérelemre indult.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Európai Unió, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság között létrejött, az Európai Unió tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról szóló megállapodás 1. cikke (2) és (3) bekezdésének, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 21. cikke (1) bekezdésének és 67. cikke (1) bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 6. cikkének és 45. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem olyan helyzetre vonatkozik, amelyben valamely tagállam az említett megállapodás alapján kibocsátott elfogatóparancs végrehajtása iránti kérelemmel kapcsolatban megtagadta a

keresett személy átadását, e személy pedig ezt követően egy másik tagállamba költözött, amelyhez az ugyanezen ügyben büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott új elfogatóparancsot benyújtották. A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eljárási szabályzatának 107. cikke alapján kérte a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem sürgősségi eljárásban történő elbírálását.

Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Az Európai Unió, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság között létrejött, az Európai Unió tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról szóló megállapodás 1. cikke (2) és (3) bekezdésének rendelkezései lehetővé teszik-e, hogy ugyanabban az ügyben büntetőeljárás lefolytatása céljából újabb elfogatóparancsot bocsássanak ki olyan személlyel szemben, akinek az Európai Unió valamely tagállama általi átadását a megállapodásnak – az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkével és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 8. cikkével összefüggésben értelmezett – 1. cikkének (3) bekezdése alapján megtagadták?

2. Az Európai Unió, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság között létrejött, az Európai Unió tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról szóló megállapodás 1. cikkének (3) bekezdésében, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 21. cikkének (1) bekezdésében és 67. cikkének (1) bekezdésében, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 6. cikkében és 45. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezések lehetővé teszik-e, hogy az a tagállam, amelyhez elfogatóparancsot nyújtottak be, abban az ügyben, amelyben egy másik tagállam megtagadta ugyanazon személy, ugyanazon tényállás miatti büntetőeljárás lefolytatása céljából történő átadását, ismételten határozatot hozzon azt követően, hogy a keresett személy élt a szabad mozgáshoz való jogával, és abból az államból, amelyben az átadást megtagadták, abba az államba költözött, amelyhez az újabb elfogatóparancsot benyújtották?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések és ítélkezési gyakorlat

Az Európai Unió, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság között az Európai Unió tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról szóló megállapodás 1. cikkének (2) és (3) bekezdése

Az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikke

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 21. cikkének (1) bekezdése és 67. cikkének (1) bekezdése

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 6. cikke és 45. cikkének (1) bekezdése

A Bíróság 2020. április 2-i Ruska Federacija ítélete, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262

A Bíróság 2018. július 25-i AY (Elfogatóparancs – Tanú) ítélete, C-268/17, EU:C:2018:602

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

A Zakon za ekstraditsiata i evropeyskata zapoved za arest (a kiadatásról és az európai elfogatóparancsról szóló törvény) 4. cikkének (1) bekezdése

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárás a Sofiyska gradska prokuraturának (szófiai városi ügyészség, Bulgária) a bolgár és amerikai állampolgársággal rendelkező KT-vel szemben kibocsátott elfogatóparancs végrehajtására irányuló kérelmére indult. A hivatkozott elfogatóparancsot 2020. március 12-én a hordlandi regionális ügyészség (Norvégia) (a továbbiakban: 2020. március 12-i elfogatóparancs) bocsátotta ki. Ezzel az elfogatóparanccsal KT átadását a norvég társadalombiztosítási rendszer kárára elkövetett többrendbeli csalás vádja miatt ellene indított büntetőeljárás lefolytatása céljából kérték. Ezen eljárás során KT és más személyek mellett KT norvég állampolgársággal rendelkező élettársát is vád alá helyezték. KT és élettársa élettársi kapcsolatban éltek együtt, életközösségük alatt két gyermekük született.
- 2 Az említett norvégiai büntetőeljárás során elfogatóparancsot bocsátottak ki KT ellen. 2018. július 26-án a Schengeni Információs Rendszerben KT tekintetében figyelmeztető jelzést rögzítettek. A vádiratot 2019 júliusában nyújtották be a bergeni elsőfokú bírósághoz (Norvégia). A bíróság KT távollétében elítélt néhány másik vádlottat, köztük a korábbi élettársát.
- 3 2019. november 25-én KT-t a norvég hatóságok által a Schengeni Információs Rendszerben rögzített figyelmeztető jelzés alapján Lengyelországban tartóztatták le. A norvég ügyészség, miután tájékoztatás kapott KT letartóztatásáról, az Európai Unió, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság között az Európai Unió tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról szóló megállapodás (a továbbiakban: átadási eljárásról szóló megállapodás) alapján 2019. november 27-én elfogatóparancsot (a továbbiakban: 2019. november 27-i elfogatóparancs) bocsátott ki. Az elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos eljárás keretében 2020. január 15-én hozott ítéletével a varsói kerületi bíróság (Lengyelország) megtagadta KT átadását.
- 4 A megtagadás alátámasztására a varsói kerületi bíróság az átadási eljárásról szóló megállapodás 1. cikkének (3) bekezdésére hivatkozott, amely az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 6. cikkére utal. E bíróság bizonyítottan tekintette, hogy KT és korábbi élettársa között a két közös gyermek feletti felügyeleti jog miatt hosszú ideje konfliktus áll fenn, és a két korábbi élettárs közötti bírósági eljárások során a felügyeleti jogot Bulgáriában KT-nek megítélő bolgár bírósági határozatok születtek. A varsói kerületi bíróság úgy vélte, hogy KT norvég

hatóságoknak történő esetleges átadása sérti az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 8. cikkét, mivel egyrészt KT korábbi élettársa a Norvégiában lefolytatott büntetőeljárásban kiszabott szabadságvesztés-büntetést tölti le, , másrészt pedig KT-t átadását követően előzetes letartóztatásba kellene helyezni; ez azzal a következménnyel járna, hogy a gyermekeket nevelőcsaládnál kellene elhelyezni, ami a gyermekeivel fennálló kapcsolatának végérvényes megszakadásához vezetne. E bíróság álláspontja szerint a norvég hatóságok, még ha KT e hatóságok részére való átadására nem is kerül sor, az általuk folytatott büntetőeljárás lefolytatása céljából a Bulgáriával való nemzetközi együttműködés más formáit is igénybe vehetik.

- 5 Az ügyészség a varsói kerületi bíróság KT átadását megtagadó ítéletét megtámadta a varsói fellebbviteli bíróság előtt, amely a 2020. február 24-i ítéletével elutasította a fellebbezést. 2020. március 6-i végzésével a varsói kerületi bíróság hatályon kívül helyezte a Lengyelországban lezárt eljárás során elfogadott korlátozó intézkedéseket.
- 6 2020. március 10-én KT-t Bulgáriába való visszatérésekor a Schengeni Információs Rendszerben rögzített figyelmeztető jelzés alapján ismételten letartóztatták. Miután a bolgár hatóságok a letartóztatásról tájékoztatták a norvég hatóságokat, a hordlandi regionális ügyészség (Norvégia) kibocsátotta a 2020. március 12-i elfogatóparancsot. Ezzel az elfogatóparanccsal KT átadását ugyanazon norvég büntetőeljárás lefolytatása céljából kérték, amelynek céljából már kibocsátották a Lengyelországnak továbbított, 2019. november 27-i elfogatóparancsot, és amelynek végrehajtását a varsói kerületi bíróság megtagadta.
- 7 2020. március 19-én KT-vel szemben lakhelyelhagyási tilalmat rendeltek el, amely alapján az illetékes hatóság engedélye nélkül nem hagyhatta el lakóhelyét. Ezenfelül KT-vel szemben a Bolgár Köztársaság területének elhagyására vonatkozó tilalmat is elrendeltek. A norvég hatóságok arról tájékoztatták a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy a Covid19 okozta egészségügyi válsághelyzet miatt az elsőfokú bergeni bíróság legkorábban 2020 októberében fogja tárgyalni a KT elleni ügyet, így 2020. szeptember előtt KT-t nem kell Norvégiának átadni. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárás elhúzódott, mivel KT a 2020 áprilisa és júliusa közötti időszakban kezelés miatt több alkalommal is egészségügyi intézménybe került. Az eljárás során 2020 októberében benyújtott igazságügyi orvosszakértői vélemény megállapította, hogy KT egészségi állapota súlyosan leromlott, és egy újabb tromboembóliás esemény kialakulása fenyegeti (vérrögök alakulnak ki, ami a véredények elzáródásához vezet), ami miatt a Covid19-vírussal való esetleges megfertőződés esetén a legmagasabb kockázatú személyek csoportjába esik. Mivel egészségi állapota nem teszi lehetővé, hogy Sumenből – ahol tartózkodik – Szófiába utazzon, KT videokonferencia útján vett részt a kérdést előterjesztő bíróság mindkét – 2020. decemberi, illetve 2021. februári – tárgyalásán.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 8 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az alapeljárás elbírálásához az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekben hivatkozott uniós jogi rendelkezések értelmezése szükséges. A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy e rendelkezések alapján fennállnak-e a 2020. március 12-i elfogatóparancs végrehajtásának azon akadályai, amelyek a 2019. november 27-i elfogatóparancs végrehajtásának megtagadásából származnak, amelyet ugyanaz a hatóság ugyanazon személlyel szemben azért bocsátott ki, hogy ugyanazon büntetőeljárás lefolytatása céljából átadják.
- 9 Az átadási eljárásról szóló megállapodás 1. cikkének (3) bekezdése értelmében tiszteletben kell tartani az EJEE-ben foglalt alapvető jogokat és alapvető jogelveket, vagy valamely tagállam igazságügyi hatósága általi végrehajtás esetén az EUSZ 6. cikkben említett elveket. Ennek alapján a varsói kerületi bíróság az EJEE 8. cikkének megfelelően a családi élet esetleges megsértése miatt megtagadta a 2019. november 27-i elfogatóparancs végrehajtását. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló végzés meghozatalának időpontjában továbbra is fennállnak az [EJEE] 8. cikkének alkalmazásához vezető ténybeli körülmények, mivel KT a korábbi élettársával fennállt életközösség alatt született két gyermekét Bulgáriában neveli.
- 10 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a Bíróságnak az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: 2002/584 kerethatározat) értelmezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlata az átadási eljárásról szóló megállapodás értelmezésére is megfelelően alkalmazható, mivel ez utóbbi az uniós jog szerves részét képezi (lásd ebben az értelemben: 2020. április 2-i Ruska Federacija ítélet, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 49. pont), továbbá az átadási eljárásról szóló megállapodás rendelkezései nagyon hasonlítanak a 2002/584 kerethatározat megfelelő rendelkezéseire (2020. április 2-i Ruska Federacija ítélet, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 74. pont).
- 11 Így a 2018. július 25-i AY ítéletben (C-268/17, EU:C:2018:602) a Bíróság kimondta, hogy nincs akadálya annak, hogy ugyanazon személlyel szemben ugyanabban a büntetőeljárásban több európai elfogatóparancsot bocsássanak ki. A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy az említett ítélet alapjául szolgáló eljárás ténybeli körülményei és jogi megfontolásai eltérnek az alapeljárás ténybeli körülményeitől és jogi megfontolásaitól. A C-268/17. sz. ügy alapjául szolgáló ügyben az első európai elfogatóparancsot a nyomozás keretében, a másodikat pedig a keresett személlyel szembeni bírósági eljárás lefolytatása céljából bocsátották ki. Ezzel szemben az alapeljárásban mindkét elfogatóparancsot (a 2019. november 27-i és a 2020. március 12-i elfogatóparancsot) a büntetőeljárás ugyanazon szakaszában, vagyis a bírósági szakaszban bocsátották ki azt követően, hogy a vádiratot 2019 júliusában benyújtották a bergeni elsőfokú bírósághoz.

- 12 Ezenkívül a 2018. július 25-i AY ítéletben (C-268/17, EU:C:2018:602) a Bíróság a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdésére hivatkozik, amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy a hozzájuk benyújtott valamennyi európai elfogatóparancsot végrehajtsák. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor megállapítja, hogy az átadási eljárásról szóló megállapodás a szerződő államok tekintetében nem tartalmaz ilyen jellegű rendelkezést. Ilyen körülmények között felmerül a kérdés, hogy a szerződő államokra nézve megállapítható-e ilyen kötelezettség.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság annak megállapítását kéri, hogy az elfogatóparancs végrehajtásának valamely tagállami bíróság által az átadási eljárásról szóló megállapodás EUSZ 6. cikkel és az EJEE 8. cikkével összefüggésben értelmezett, hivatkozott 1. cikkének (3) bekezdése alapján történő megtagadása az átadási eljárásról szóló megállapodás 1. cikkének (2) bekezdése értelmében az e megállapodásból eredő kölcsönös szerződéses kötelezettségeik alapján köti-e a többi tagállamot, valamint Norvégiát és Izlandot. Emlékeztet arra, hogy a 2019. november 27-i elfogatóparancs végrehajtásának megtagadását a varsói kerületi bíróság a valamennyi tagállamban közös, az EUSZ 6. cikkben és az EJEE-ben foglalt elvekkel indokolta.
- 14 E megfontolásokból a kérdést előterjesztő bíróság különösen azt a kérdést vezeti le, hogy megengedett-e, hogy valamely tagállam bírósága ismételten határozatot hozzon abban az ügyben, amelyben a keresett személynek az átadási eljárásról szóló megállapodás alapján a későbbiekben, de a büntetőeljárás ugyanazon szakaszában kibocsátott elfogatóparancsra tekintettel történő átadását egy másik tagállam bírósága már megtagadta, ha a megtagadás az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 67. cikkének (1) bekezdése szerint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget alkotó valamennyi uniós tagállamra nézve kötelező alapelveken alapul.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság szerint az e kérdésre adott válasz alapvető fontosságú annak tisztázása érdekében, hogy az átadási eljárásról szóló megállapodás alapján kibocsátott elfogatóparancs alapján letartóztatandó személy élhet-e az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdése szerinti szabad mozgáshoz való jogával, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 6. cikke szerinti, szabadsághoz és biztonsághoz való jogával, valamint a Charta 45. cikkében előírt szabad mozgáshoz való jogával azt követően, hogy valamely tagállami bíróság a szóban forgó elfogatóparancs végrehajtását megtagadta. Ez a helyzet áll fenn az alapeljárásban, mivel azt követően, hogy a varsói kerületi bíróság a 2019. november 27-i elfogatóparancs végrehajtását megtagadta, KT élt a szabad mozgáshoz való jogával, és visszatért Bulgáriába, ahol ismét letartóztatták, továbbá ez az újabb letartóztatás a 2020. március 12-i elfogatóparancs kibocsátásához vezetett.
- 16 A Bíróság eljárási szabályzatának 107. cikke szerinti sürgősségi eljárás lefolytatása iránti kérelem tekintetében a kérdést előterjesztő bíróság arra hivatkozik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUM-Szerződés

harmadik részének V. címében szereplő területeket érintő kérdéseket vet fel. Megállapítja, hogy az átadási eljárásról szóló megállapodás 20. cikkében előírt határidőket nem tartották be. Ez következik mind abból, hogy a norvég hatóságok kifejezetten úgy nyilatkoztak, hogy 2020 októbere előtt a KT-vel szembeni ügyben nem lehet tárgyalást tartani, mind pedig abból, hogy KT egészségi állapota megromlott. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem megküldésének időpontjában az említett akadályok már nem állnak fenn.

- 17 A kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy KT ugyan nincs fogva tartásban, a szabad mozgáshoz való jogai azonban a vele szemben elrendelt lakhelyelhagyási tilalom miatt mégis korlátozva vannak. Ezenfelül KT-vel szemben a Bolgár Köztársaság területének elhagyására vonatkozó tilalmat is elrendeltek. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a hivatkozott körülmények – köztük KT megromlott egészségi állapota – megalapozzák az eljárás sürgősségét.

MUNKADOKUMENTUM